Kunnanhallitus § 120 10.08.2026

Lausuntopyyntö Keski-Savon työllisyysalueen aiheuttamisperusteisesta laskutuksesta

KH 10.08.2026 § 120
146/14.07.00/2026

Valmistelija

Hallintopäällikkö Virva Leväinen, puh. 044 901 2718

Toimivalta

Hallintosäännön 25 §:n mukaan kunnanhallitus päättää strategiaan ja johtamisjärjestelmään liittyen 18) lausuntojen antamisesta kunnan kannalta merkittävistä asioista.

Asia

Keski-Savon työllisyysalueella on valmisteltu aiheuttamisperusteisen laskutuksen käyttöönottoa vuodesta 2027 alkaen.

Keski-Savon työllisyysaluelautakunta on päättänyt kokouksessaan 2.6.2026 § 50 pyytää jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta laskutusmallista 8.9.2026 mennessä.

Lautakunnan lausuntopyynnöllä oleva ehdotus on: ”Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutetaan siten, että palvelut laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.”

Asiaa on selostettu tarkemmin työllisyysaluelautakunnan päätöksessä, josta on liitteenä pöytäkirjanote.

Lausunto

Joroisten kunta pääasiassa puoltaa tehtyä esitystä. Vaikka kyseessä ei ole perustyön osalta puhdas tuotteistus, kunta näkee ehdotetun muutoksen vastaavan nykyistä paremmin työllisyysalueen kustannusten kohdentumista. Ehdotettu malli on suoraviivainen eikä tuo ylimääräistä seurantaa ja työtä henkilöstölle, joka veisi aikaa varsinaiselta työltä.

Joroisten kunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kustannustenjaon oikeudenmukaisuudesta tulee huolehtia myös tilanteissa, joissa työllisyysalue sekä tuottaa itse että ostaa samaa palvelua.

Jos samaa palvelua järjestetään kahdella eri tavalla eli sekä ostettuna että omana palvelutuotantona ja jos ostopalvelut laskutetaan suoraan kunnilta, mutta oma palvelutuotanto prosenttiosuutena työttömyysperusteella, voivat kustannukset jakautua epäoikeudenmukaisesti. Tällöin erilaisista laskutusperusteista johtuen hyötyjänä olisi kunta, jolle palvelu tuotettaisiin omana tuotantona, koska kustannukset jaetaan kaikkien kuntien kesken, ja kärsijänä ostopalveluna palvelun saava kunta, koska lasku kohdistuu suoraan kunnalle, minkä lisäksi maksetaan osuus omasta palvelutuotannosta. Kunta tunnistaa mahdolliseksi tilanteen, jossa saman palvelun osalta käytetään eri järjestämistapoja työllisyysalueen eri kuntien alueella.

Kunnanhallitus § 120 10.08.2026

Tämän vuoksi Joroisten kunta edellyttää, että sellaiset työllisyysalueen palvelut, joita järjestetään sekä omana tuotantona että ostopalveluna, tuotteistetaan oman palvelutuotannon osalta, jotta oikeudenmukainen kustannustenjako säilyy. Tuotteistusta ei tarvita sellaisten palveluiden osalta, joissa rinnakkaisia järjestämistapoja samalle palvelulle ei ole lainkaan käytössä.

Keski-Savon työllisyysalue järjestää tällä hetkellä Joroisten kunnalle lakisääteisten palveluiden lisäksi maahanmuuttopalvelut sekä rekrytointituen ja muita ei-lakisääteisiä työllisyyspalveluita. Myös muille työllisyysalueen kunnille toteutetaan muita kuin lakisääteisiä tehtäviä. Joroisten kunta pitää edelleen kannatettavana, että kunnat voivat sopia, että työllisyysalue voi järjestää kunnille myös muita kuin lakisääteisiä tehtäviä ja palveluita. Kunta kuitenkin edellyttää, että tällaiset palvelut on jatkossakin oltava selkeästi eroteltavissa siten, että palvelua käyttävä kunta vastaa kyseisistä kustannuksista.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jaakko Kuronen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa aiheuttamisperusteisesta laskutuksen käyttöönotosta esittelytekstissä selostetun lausunnon.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Liite

1 Keski-Savon työllisyysaluelautakunta 2.6.2026 § 50 - Aiheuttamisperusteinen laskutus

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

12.08.2026

Virva Leväinen
pöytäkirjanpitäjä

Kunnanhallitus § 120 10.08.2026

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 120

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus

Aika	31.8.2026 15:00 - 18:01
Paikka	Latomo, Kauppakatu 1, Holvi 1
Päätöksentekijät	Moilanen Hanna, puheenjohtaja Kauhanen Matti, I varapuheenjohtaja Kuronen Tuula, II varapuheenjohtaja, poissa § 158 Häyrinen Essi, jäsen Kontro Aki, jäsen, poissa § 158 Laukkanen Teemu, jäsen Moilanen Soili, jäsen Naukkarinen Satu, jäsen, poissa § 158 Nykänen Jari, jäsen, poissa §:t 158-159 Sopanen Heikki, jäsen, poissa §:t 158-159 Hirvonen Jani, varajäsen, paikalla §:t 158-159
Poissa	Kimonen Jehki, jäsen Kovanen Anna-Maria, valtuuston II varapuheenjohtaja
Muut osallistujat	Huupponen Erkki, valtuuston puheenjohtaja Nenonen Henna, valtuuston I varapuheenjohtaja, poissa §:t 158-159 Savolainen Emilia, kaupunginjohtaja, esittelijä Savolainen Jukka, hallintojohtaja, poissa § 158 Pöyhönen Anu, sihteeri
Käsitellyt asiat	§:t 135-166 Kaupunginhallitus päätti muuttaa esityslistan pykälien käsittelyjärjestystä niin, että kokouksen ensimmäisenä asiana käsiteltiin 158 § ja toisena asiana käsiteltiin 159 §.
Allekirjoitukset	Sähköinen allekirjoitus: Visma Sign 31.8.2026 Hanna Moilanen, puheenjohtaja Anu Pöyhönen, sihteeri
Pöytäkirjan tarkastus	Sähköinen allekirjoitus: Visma Sign 31.8.2026 Soili Moilanen Satu Naukkarinen
Pöytäkirja yleisesti nähtävänä	Pieksämäen kaupungin yleisessä tietoverkossa: www.pieksamaki.fi 1.9.2026

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

§ 143 **Keski-Savon työllisyysalueen aiheuttamisperusteinen laskutus**

Asianumero PMK/599/02.02.02/2026

Kaupunginhallitus 31.8.2026 § 143

Keski-Savon työllisyysalueella ollaan ottamassa käyttöön yhteistoimintasopimuksen mukainen aiheuttamisperusteinen laskutus vuodesta 2027 alkaen. Työllisyysalueen aiheuttamisperusteista laskutusta valmistelemassa oli nimettynä erillinen valmisteluryhmä, jossa oli nimettynä jäsenkuntien edustajat.

Laskutusmallia on käsitelty työllisyysaluelautakunnan kokouksessa 2.6.2026 § 50 ja mallista pyydetään nyt jäsenkuntien lausuntoja 8.9.2026 mennessä. Ehdotus laskutusmallista on liitteenä 1.

Pieksämäen kaupunki suhtautuu esitettyyn malliin pääosin positiivisesti ja esityksen perustella malli muuttaisi laskutusta oikeaan suuntaan, jossa kuntien kustannukset määräytyisivät käytettyjen palvelujen perusteella, vaikka kyseessä ei olekaan täydellinen kaikkien palvelujen tuotteistus.

Laskutuskriteeriksi esitetty kahden vuoden työnhakijoiden vuosikeskiarvio tuo laskutukseen ennustettavuutta ja vakautta, mutta toisaalta malli reagoi tapahtuneisiin muutoksiin hyvin hitaasti. Tältä osin Pieksämäen kaupunki katsoo, että perustellumpaa olisi käyttää esim. vain edellisen vuoden keskiarvoa, jolloin malli reagoisi nopeammin hakijamäärissä tapahtuneisiin muutoksiin ja kulut kohdentuisivat siten oikeudenmukaisemmalla tavalla.

Esitetyn mallin puutteena vaikuttaa olevan palvelut, joita työllisyysalue osittain tuottaa itse ja osittain turvautuu ostopalveluihin. Tällaisten palvelujen osalta voidaan päätyä tilanteeseen, jossa ostopalvelu laskutetaan kunnalta suoraan ja tämän lisäksi kunnalta laskutetaan osuus työllisyysalueen palvelutuotannosta. Tästä johtuen Pieksämäen kaupunki edellyttää, että palvelut, joita työllisyysalue osin tuottaa itse ja osin ostaa ulkoa, on ehdottomasti tuotteistettava oman palvelutuotannon osalta.

Toinen asia, johon Pieksämäen kaupunki edellyttää erityistä tarkkuutta, on työllisyysalueen jäsenkunnille tuottamat muut kuin lakisääteiset palvelut. Pieksämäen kaupunki katsoo edelleen näiden ei-lakisääteisten palveluiden järjestämisen kannatettavana, mutta painottaa samalla, että näistä palveluista aiheutuvien kustannusten tulee kohdistua täysimääräisesti palvelua käyttävään kuntaan. Näiden palveluiden tulisi olla tuotteistettuja ja selkeästi erotetettavissa muusta palvelutuotannosta.

Valmistelija Hallintojohtaja Jukka Savolainen, p. 050 593 7110

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

Ehdotus	Pieksämäen kaupunki antaa edellä olevan lausunnon vastauksena Keski-Savon työllisyysaluelautakunnan lausuntopyyntöön koskien aiheuttamisperusteista laskutusta.
Päätös	Hyväksyttiin.
Liitteet	Liite 1, Ehdotus laskutusmallista
Tiedoksi	Keski-Savon työllisyysaluelautakunta

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaista oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät

Oikaisuvaatimus-viranomainen

Pöytäkirja nähtävänä 1.9.2026

Tiedoksianto

Asianosaiset: Keski-Savon työllisyysaluelautakunta

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

50 § VRK/24/02.02.00/2024
AIHEUTTAMISPERUSTEINEN LASKUTUS

Työllisyysaluejohtaja Anna Tolvanen p. 0417326213

Keski-Savon työllisyysalueen jäsenkuntien järjestämissopimuksessa on sovittu, että kaksi ensimmäistä toimintavuotta Keski-Savon jäsenkuntien laskutus perustuu kuntien saamiin valtionosuuksiin. Aiheuttamisperusteiseen laskutukseen siirrytään vuoden 2027 alusta. Aiheuttamisperusteinen laskutus tarkoittaa hinnoittelumallia, jossa palvelun ostajalta veloitetaan vain ja ainoastaan ne kustannukset, jotka hänen toimintansa todellisuudessa aiheuttaa.

Työllisyysalueen kustannukset muodostuvat sekä kiinteistä että aiheuttamisperiaatteen mukaisista kuluista. Kiinteisiin kuluihin sisältyvät henkilöstökulut, vuokrat, koneet ja kalusto sekä palvelujen tuottamiseen vaadittavat tukipalvelut. Aiheuttamisperusteisilla kuluilla taas tarkoitetaan palveluiden järjestämisestä esimerkiksi koulutuksia tai avustusten myöntämisestä aiheutuvia kuluja.

Aiheuttamisperiaatteeseen perustuva laskutus tukee talouden ennakoitavuutta sekä kannustaa kustannustehokkuuteen. Muutos saattaa vaikuttaa jäsenkuntien maksuosuuksiin, minkä vuoksi niiden kuuleminen on tarkoituksenmukaista ennen asian jatkovalmistelua ja päätöksentekoa.

Työllisyysaluelautakunta päätti (13.1.2026 §5) tilata työllisyyskonsultti Mikko Kesältä selvityksen aiheuttamisperusteisen laskutuksen eri vaihtoehdoista. Mikko Kesän ja työllisyysalueen päättäjien kanssa järjestettiin 16.12.2025 iltakoulu, jossa määriteltiin aiheuttamisperiaatteen valmistelua ohjaavat tavoitteet. Näistä tärkein oli se, että aiheuttamisperiaatteella päästäisiin oikeudenmukaiseen kustannusjakoon työllisyysalueen kuntien välillä. Lisäksi tärkeäksi koettiin, että malli tukee kustannustehokkuutta sekä sitä, että kuntien olisi mahdollisuus vaikuttaa kuntalaistensa palvelutasoon.

Näistä tavoitteista palvelutasokysymys osoittautui jatkovalmistelussa hankalaksi toteuttaa kustannusjakomallia kehittämällä. Tähän liittyy erityisesti lainsäädäntö, joka edellyttää, että palveluiden tarjonta tulee perustua asiakkaiden palvelutarpeisiin koko työllisyysalueella. Tätä tavoitetta on ensisijaisesti tarkasteltava talousarviovaiheessa. Iltakoulussa korostettiin lisäksi, että uuden kustannusjakomallin tulee olla hallinnollisesti kevyt ja selkeä. Mallin ei tule vaikuttaa virkailijoiden työhön sitä rajaavana tai monimutkaistavana, eikä se saisi edellyttää työaikakirjanpitoa. Tämä periaate tukee mm. toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta, kun henkilöstö voi keskittyä ydintehtäviinsä hallinnollista työtä minimoiden. Iltakoulun lisäksi kustannusjaon mallin suunnitteluun osallistuivat erillisissä työkokouksissa työllisyysalueen henkilöstö (työkokous 10.3.26), kuntien talousihmiset (29.4.26) sekä kuntajohto (22.5.26).

Kustannusjakomallin kehittämistä lähestyttiin vuoden 2025 taloudellisten toteutumatietojen perusteella. Niiden avulla voitiin suuntaa antavasti arvioida kustannusjakomallin muutoksen vaikutuksia ja tehdä koelaskelmia. Kustannuserät ryhmiteltiin kolmeen pääryhmään.

Ensimmäisen kustannusryhmän muodostivat ”palvelut”, joilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tukia ja avustuksia ja vastaavia sekä koulutus- että valmennuspalveluita, jotka ovat kohdennettavissa kuntalaiskohtaisesti. Näiden kohdentamisesta kuntakohtaisesti on jo päätetty aiemmin. Näiden palveluiden osuus oli noin 31 % vuoden 2025 työllisyysalueen toteutuneista kokonaiskustannuksista.

Toisena tarkasteltavana kustannuskokonaisuutena olivat kuntien lähipalveluissa oleva suoraa asiakaspalvelutyötä tekevä henkilöstömäärä. Näitä oli vuonna 2025 yhteensä 41,85 henkilötyövuotta (htv) jakaantuen: Joroinen (3,1), Leppävirta (5,5), Pieksämäki (11,5), Varkaus (21,75). Tämä toiminto edustaa isointa eli arviolta 42 % työllisyysalueen kokonaiskustannuksista ja muodostaa tätä kautta tärkeän osan kustannusjakotarkastelua.

Lähipalveluhenkilöstön kustannusten kohdentamista aiheuttamisperiaatteella voisi lähestyä esimerkiksi jakamalla henkilöstön kuntakohtaisille kustannuspaikoille, joiden kulut siirretään kunkin kunnan maksettavaksi. Tällaisista malleista on kokemuksia erityisesti niillä työllisyysalueilla, joissa vastuukunnan työvoimaviranomaisille kuuluvaa toimivaltaa on siirretty muiden kuntien työntekijöille. Tällöin henkilöstö on suoraan kuntien omaa ja myös heidän kustannuksensa katetaan kuntakohtaisesti.

Henkilötyövuosien perusteella kohdennettavia kustannuksia ei kuitenkaan katsota tarkoituksenmukaiseksi Keski-Savon työllisyysalueella. Työllisyysalue on melko pieni, työssäkäynnin osalta verrattain yhtenäinen ja sillä on vastuukunnalle keskitetty viranomaistyön toimintamalli. Vaikka lähipalveluhenkilöstö tekee pääasiassa sen kunnan asiakastyötä, missä he fyysisesti sijaitsevat, on heidän työaikaansa tarpeen vaatiessa kannattavaa kohdentaa myös muihin työllisyysalueen tehtäviin ja muiden kuntien asiakastyöhön. Kaavamainen asiakaspalvelun henkilötyön kustannusjakotapa voisi johtaa tilanteisiin, jossa kustannusjakomalli alkaisi ohjaamaan työn organisoitumista ja työajan käyttöä ja kohdentumista. Tämä voisi puolestaan johtaa palveluiden epäyhdenvertaiseen kohdentumiseen ja jopa tehottomuuteen, jos työaikaa ei voida kohdentaa sinne, missä tarvetta on eniten.

Valmistelun aikana tuotiin esiin näkökulmia, voisiko kustannusjakomallilla ohjata henkilöstön työaikaa vaikuttavammin ja edistää sitä, että asiakastyössä tehtäisiin työllisyyden kannalta oikeita asioita. Lainsäädäntö ohjaa vahvasti noudattamaan asiakkaan lakisääteistä palveluprosessia. Toiminnan tehokkuus ja vaikuttavuus ovat tärkeitä tavoitteita, mutta ensisijaisesti niihin päästään koko työllisyysalueen taloussuunnittelua ja toiminnan arviointia sekä tiedolla johtamista kehittämällä. Kustannusjakomallin todettiin olevan tähän tarkoitukseen väärä väline. Tarkastelussa päädyttiin siihen, että henkilöstötyötä lähestytään laskennallisella ja tilastollisella kustannusjakomallilla. Tämä laskennallinen ja tilastollinen tapa tulisi kuitenkin kuvata mahdollisimman hyvin työajan käyttöä ja kohdentumista, jotta se vastaisi idealtaan aiheuttamisperiaatetta mahdollisimman hyvin.

Kolmantena tarkasteltavana kustannuskokonaisuutena olivat keskitetyt palvelut ja muut kustannukset. Näiden sisällä on palveluita ja tehtäviä sekä muita kustannuksia, joita ei joko lain perusteella tai muista syistä ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista kohdentaa muulla kuin laskennallisella tavalla. Keskitetyissä työllisyysalueen yhteisissä tehtävissä työskenteli yhteensä 12,75 henkilötyövuotta. Keskitettyjä yhteisiä kustannuksia ovat puolestaan mm. vuokrat, vakuutukset sekä tietojärjestelmäkustannukset. Kes-

kitettyjen palveluiden ja muiden kustannusten osuus työllisyysalueen toteutuneista kustannuksista 2025 oli noin 27 %.

Kustannusjakomallin valmistelun yhteydessä todettiin, että näiden kustannusten laskennallinen tilastollinen jakotapa kannattaisi olla sama kuin lähipalveluhenkilöstön. Tämä selkeyttäisi kustannusjakomallia, kun käytössä on ainoastaan yksi tapa. Olisi myös todennäköistä, että lähipalveluhenkilöstön kustannusten parempaan kohdentumiseen liittyvä jakotapa olisi varsin oikeudenmukainen tapa jakaa myös keskitettyjä palveluita.

Vaihtoehtojen vertailu

Valmistelussa arvioitiin useita erilaisia lähipalvelutyön ja muiden kustannusten jakotapoja. Nykyinen nk. VOS-kombinaatio (50 % työikäiset – 50 % laaja työtön) on todettu jo aiemmin kuvaavan heikosti sitä, miten kustannukset työllisyysalueella tosiasiassa jakautuvat. Julkisten työvoimapalveluiden laskennallisten kustannusten määräytyminen ja jakotapa valtionosuusjärjestelmässä ei myöskään enää yksiselitteisesti osoita kunkin kunnan saamaa rahoitusta, joten perusteet siitä luopumiselle ovat olemassa.

Jakotavan korvaaminen pelkästään työttömyyskriteerillä (laaja työttömyys 100 %) parantaisi kohdentamista nykytilaan verrattuna. Työvoimapalvelulainsäädäntö edellyttää, että työttömien työnhakijoiden lisäksi työvoimapalvelut tulee järjestää myös muille työnhakijoille. Näitä ovat mm. osa-aikatyötä tekevät sekä työvoiman ulkopuolella olevat työnhakijat. Henkilöstön näkemyksen mukaan tilastokriteeri ”työnhakija” kuvaa parhaiten tällä hetkellä työn luonnetta ja työn kohdentumista. Kriteerinä työhakija on yksiselitteinen ja yhdenvertainen. Asiakkaat palveltaisiin lain perustella nk. samanarvoisina ja laskutus tapahtuisi tähän perustuen.

Lisäksi arvioitiin erilaisia työsuoritteita, joiden kautta työaikaa voitaisiin kohdentaa käytön perusteella. Näitä voisivat olla esimerkiksi tehdyt asiakassuunnitelmat tai asiakastapaamisten tai muiden kontaktien määrät. Haasteena näissä on se, että näistä täytyisi kenties laatia joku yhdistelmä, jotta se kuvaisi työtä kokonaisuutena laskutusmielessä. Tämä johtaa vaikeatulkintaisuuteen eikä olisi läpinäkyvä eikä kovin hyvin ennustettava. Valmistelussa todettiin, että erilaisia työsuoritteita ja työn tehokkuutta ja tuottavuutta on syytä arvioida ja seurata, mutta tämä liittyy yleiseen toiminnan kehittämiseen. Kustannusjakomalli on perusteltua pitää näistä riippumattomana.

Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli esitetään toteutettavaksi siten, että **Palvelut** laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. **Henkilöstö- ja muut kustannukset** veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä **työnhakijoiden määrää**. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

Työllisyyskonsultti Mikko Kesä on lautakunnan kuultavana etäyhteydellä. Mikko Kesän esitys liitteenä.

Työllisyysaluejohtaja: Keski-Savon työllisyysaluelautakunta pyytää jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta laskutusmallista.

1. Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutetaan siten, että palvelut laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

2. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti mallin oikeudenmukaisuuteen, vaikutuksiin kunnan kustannuksiin sekä mahdollisiin käyttöönoton edellytyksiin.

3. Asettaa lausuntojen toimittamisen määräajaksi 30.9.2026.

4. Asia tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi lausuntojen saamisen jälkeen jatkovalmistelua varten.

Päätös: Mikko Kesän esitys kuultiin klo. 17:30-18:02 kesken § 49 käsittelyn.

Keski-Savon työllisyysaluelautakunta pyytää jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta laskutusmallista.

1. Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutetaan siten, että palvelut laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

2. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti mallin oikeudenmukaisuuteen, vaikutuksiin kunnan kustannuksiin sekä mahdollisiin käyttöönoton edellytyksiin.

3. Asettaa lausuntojen toimittamisen määräajaksi 8.9.2026.

4. Asia tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi lausuntojen saamisen jälkeen jatkovalmistelua varten.

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

Keski-Savon työllisyysalue

Aiheuttamisperiaatteeseen siirtyminen

Johdon yhteenveto 22.5.2026
Mikko Kesä

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

Sisältö

1. Ohjaavat periaatteet (työllisyysalueen päättäjät)
2. Työllisyysalueen talouden toteutuma 2025 - pohjaksi kustannusjakomallin tarkastelulle.
3. Vaihtoehtojen vertailu ja ratkaisuesitys
4. Vaikutuslaskelmia

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

1. OHJAAVAT TAVOITTEET (16.12. iltakoulu) AIHEUTTAMISPERIAATTEESEEN SIIRTYMISESSÄ

1. **Oikeudenmukainen kustannusjako työllisyysalueen kuntien välillä >** Tämä sai laajimmin kannatusta
2. **Kustannustehokkuus**
3. **Kuntien mahdollisuus vaikuttaa kuntalaistensa palvelutasoon**

Haluttiin myös sisällytettäväksi mukaan

- **Vältetään hallinnollisesti raskasta ja byrokraattista mallia**. Ideaali on, että kustannusjako ei aiheuttaisi turhaa työtä. *Useissa puheenvuoroissa tuotiin esiin, että halutaan reilua, mutta selkeää ja helposti toteutettavaa mallia. (> **laskennallisuus**)*
- Korostettiin myös, että kyse on taloushallinnon kehittämisestä; **kustannusjakomalli ei saisi vaikuttaa virkailijoiden työhön sitä rajaavana tai monimutkaistavana**; mm. työaikakirjanpitoa ei missään tapauksessa pidetty tarkoituksenmukaisena.
  (> ***vaikutus välillisestikin työn tekemiseen ja organisointiin huomioitava***)
- Palvelutasoon vaikuttaminen tarkoittaa, että kunnat voisivat itse vaikuttaa nk. yhdenvertaisen minimitason ylittävästä paremmasta palvelutasosta. Yhdenvertaisuus ei vaarannu, jos joku kunta esimerkiksi haluaa panosta selvästi muita enemmän esim. **palkkatukeen** tai isoja investointeja varten tarvittaviin **koulutusratkaisuihin** (kuten yhteishankintakoulutuksiin). Yleensä taustalla on aina tarve, johon lisäpanostaminen liittyy ja aiheuttamisperiaatteella kulut pyritään kohdentamaan tarkemmin siihen kuntaan jonka asukas palvelua saa.
  - ***Jatkotarkastelussa nousi esiin tiettyjä haasteita suunnitella tai vaikuttaa kustannusjakomallilla tähän.***
  - ***Lakisääteiset työllisyyspalvelut tulisi suunnitella yhtenäisinä ja yhdenvertaisina koko työllisyysalueena ja toimeenpanna ne asiakkaiden palvelutarpeita edellyttävällä tavalla. Tähän liittyy myös yhteensovittamistyö kuntien yleisen toimivallan palveluihin***
  - ***Palvelutasokysymys ei siten liity kustannusjakoon vaan budjetointiin ja se jätetään tämän tarkastelun ulkopuolelle.***

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

2. Talouden toteutuma

PALVELUT	LÄHIPALVELUHENKILÖSTÖ	KESKITETYT TEHTÄVÄT JA YLEISKUSTANNUKSET
Ostolaskut kohdennettavissa kuntakohtaisesti	Kuntakohtaisissa lähipalveluissa työskentelevä henkilöstö, kohdennettavissa mahdollisesti	Keskitetyt työtehtävät, yhteiset kustannukset ja yleiskustannukset muilta tileiltä
4300 Asiakaspalvelujen ostot (89 309,01) 4440 Koulutus- ja kulttuuripalvelut (852 941,81) 4730 Starttiraha (219 306,70) 4739 Muut avustukset kotitalouksille (31 163,37) 4746 Työnantajan palkkatuki (458 140,99) 4750 Muut avustukset yhteisöille (13 000,00) **Toteutuma 1,66 M€**	lähipalvelut keskitetyt YHTEENSÄ Joroinen 3,1 Leppävirta 5,5 Pieksämäki 11,5 Varkaus 21,75 **41,85** 12,75 **54,6** **Tot. laskennallisest M€** **HENKILÖSTÖ YHT 2,9 M€**	Tot. yhteensä vähennettynä edelliset **Yhteensä 1,43 M€**
Laskutus jo päätetty toteuttaa aiheuttamisperiaatteella	Tarkasteltiin erikseen, miten toteutettavissa	Jo lähtökohtaisesti laskennallisella tavalla.

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

3. Vaihtoehtojen vertailu ja ratkaisuesitys
Lähipalveluhenkilöstö

Kuntien lähipalveluissa työskentelevän henkilöstön kustannuksia ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa kuntakohtaisesti (esimerkiksi kirjata omille kustannuspaikoilleen.

Perusteet:

- Vaikuttaisi liikaa työn organisointiin pienellä alueella.
- Voisi tuottaa tehottomuutta, jos resursseja ei voida kohdentaa tarpeiden mukaan.
- Olisi perustelua kuitenkin silloin, jos viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa siirretään (”54”)

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

3. Laskennalliset, palveluiden käyttöä kuvaavien kustannusjakokriteerien kehittäminen

Kriteerit	Perustelu
VOS-kombinaatio (**50 % työikäiset – 50 % laaja työtön)**	Eivät kuvaa riittävällä tasolla asiakastarvetta, työllisyysalueen sisäistä palveluiden käyttöä ja kohdentumista kuntien välillä
Pelkkä **työttömyyskriteeri**	Parantaisi kohdentamista nykytilaan verrattuna
Eri työttömien ryhmät (kombinaatikriteerin jatkojalostaminen) (maahanmuuttaja, osatyökykynen, pitkäaikaistyöttömät	Vaikeatulkintainen ja objektiivisesti hankalasti osoitettavissa olevat kertoimet.
Työnhakija	Työvoimaviranomaisen lakisääteisen palveluprosessin toimeenpano kattaa työnhakijat. Henkilöstö piti tätä kuvaavimpana muuttujana työn luonteelle. Kohdentaa kustannukset oikeudenmukaisesti ja toteuttaa parhaiten ohjaavia periaatteita (hallinnollisesti kevyt, ei vaikuta henkilöstön työhön
Eri suoritepohjaiset kriteerit - Asiakassuunnitelmien määrä, työnhakijakontaktien määrä	Kuvaavat tyypillisesti osasuoritusta / tehtävää. Voisivat johtaa työ luonteen painottumiseen niihin tekijöihin, jotka ovat laskutusperusteina. Talousvastaavien kokouksessa Leppävirran edustaja toivoi palveluiden tuotteistamista ja sen ottamista kustannusjakomalliksi. Tämä on kuitenkin hankalaa ja epätarkoituksenmukaista, sillä palveluhinnat ovat epätarkkoja, vaatisivat työaikakirjanpitoa ja olisivat jatkuvasti muuttuvien lain muuttuessa.

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

3. Ratkaisuesitys

- **Palvelut** laskutetaan toteutuneiden kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella
- **Henkilöstö- sekä muut kustannukset** veloitetaan laskennallisesti, kriteerinä **työnhakija**
  - Erikseen olisi päätettävä mitä ajankohtaa käytetään laskutusperusteena .
    - Aiempaa toteutumaa työnhakijamääristä (vuosikeskiarvo)
      - Olisi kuntakohtaisesti vakaampi ja ennustettavampi jo talousarviovaiheessa
    - Reaaliaikaista työnvälityksen kuukausitilastoa
      - Edelleen olisi tarkennettava puhutaanko kk viimeisen päivän vai kuukauden aikana eri työnhakijoiden määristä.
      - Esim koko työllisyysalueelle
      - Tämä malli olisi herkkyydeltään yhtenevä palveluihin liittyvän suoritepohjaisen laskutuksen kanssa ja reaktiivisempi myös suhteessa toimenpiteisiin ja esim. työttömyysturvamenoihin.
      - Suhdanneherkkyys ja ennustettavuus heikkoja puolia
      - Edellyttäisi parempaa ennakointia talousarviovaiheessa sekä jatkuvaa seurantaa.

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

4. Vaikutuslaskelmia – ero nykyiseen 50-50 malliin

LASKENNALLISESTI JAETTAVAT KUSTANNUKSET Y	MUUTOKSEN VAIKUTUS NYKYISEEN NÄHDEN, €			
	100 % TYÖTTÖMÄT JA PALVELUISSA OLEVAT	KAIKKI TYÖNHAKIJAT	TEHDYT ASIAKAS-SUUNNITELMAT YHTEENSÄ	LÄHIPALVELUIDEN HENKILÖSTÖJAKO
Joroinen	-49 973,83 €	-51 600,40 €	-38 930,35 €	-33 195,01 €
Leppävirta	-23 313,68 €	11 654,86 €	85 650,30 €	-84 466,87 €
Pieksämäki	-37 149,06 €	-115 533,26 €	-213 853,63 €	-175 683,84 €
Varkaus	110 436,58 €	155 478,79 €	167 133,69 €	293 345,73 €
3 657 666,80 €				

LASKENNALLISESTI JAETTAVAT KUSTANNUKSET Y	MUUTOKSEN VAIKUTUS NYKYISEEN NÄHDEN, €/ ASUKAS			
	100 % TYÖTTÖMÄT JA PALVELUISSA OLEVAT	KAIKKI TYÖNHAKIJAT	TEHDYT ASIAKAS-SUUNNITELMAT YHTEENSÄ	LÄHIPALVELUIDEN HENKILÖSTÖJAKO
Joroinen	-11	-11	-8	-7
Leppävirta	-3	1	9	-9
Pieksämäki	-2	-7	-13	-10
Varkaus	6	8	8	15
3 657 666,80 €				

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

Kiitos!

Lisätietoa

Mikko Kesä,
mikko@mikkokesa.fi
+358 400 203494

www.mikkokesa.fi

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät:
	Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät:
	Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom./muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja muut yhteystiedot Kaupunginhallitus Postiosoite PL 208, 78201 Varkaus Käyntiosoite Ahlströminkatu 6 Sähköposti kirjaamo@varkaus.fi Puhelin (017) 579 411 (vaihde) Virka-aika klo 9.00–15.00 Pykälät: Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksessa on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan muu jäsen.
	Valitusviranomainen, osoite ja muut yhteystiedot Itä-Suomen hallinto-oikeus Postiosoite PL 1744, 70101 Kuopio Käyntiosoite Minna Canthin katu 64 Sähköposti ita-suomi.hao@oikeus.fi Puhelin 029 56 42500 (vaihde) Virka-aika klo 8.00–16.15 Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa *https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet* Kunnallisvalitus, pykälät: Hallintovalitus, pykälät: Valitusaika 30 päivää, valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.
	Muu valitusviranomainen, osoite ja muut yhteystiedot Pykälät Valitusaika päivää, valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.
VALITUSOSOITUS	
Valitusviranomai-	Seuraaviin hankintalain mukaisiin päätöksiin voi hakea muutosta kirjallisella valituksella

nen ja valitusaika	
Valituskirjelmä	Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Valituskirjelmään on liitettävä - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on vireille tulevissa asioissa 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei tuomioistuinmaksulain 9 §:n nojalla peritä. Asiamiehen on tarvittaessa liitettävä valtakirja (HLL 21 §)
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitutusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan kuluessa. Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postinumero Pykälät Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postinumero Pykälät
Lisätietoja	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

1) Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle. **Liitetään pöytäkirjaan**

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

HANKINTAOIKAISUOHJE JA VALITUSOSOITUS

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä *hankintalaki*) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä *hankintaoikaisu*). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä *asianosainen*). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksianto sähköisesti

Hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti. Asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä. Asianosainen on saanut asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneensa tiedon myöhemmin.

tai

Hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.
Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle.

Hankintayksikön yhteystiedot:

Kaupunginhallitus

Postiosoite	PL 208, 78201 Varkaus
Käyntiosoite	Ahlströminkatu 6
Sähköposti	varkauden.kaupunki@varkaus.fi
Puhelin	(017) 579 411 (vaihde)
Faksi	(017) 579 4450

Viraston aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9.00 – 15.00.

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Tiedoksianto sähköisesti

Hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti. Asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä. Asianosainen on saanut asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

tai

Hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suorahankinnassa

Hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

tai

Hankintayksikkö on julkaissut suorahankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suorahankintaa koskevaa ilmoitusta. Suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

tai

Hankintayksikkö ei ole julkaissut suorahankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta. Suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

1) päätös, johon haetaan muutosta *(valituksen kohteena oleva päätös)*;

2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi *(vaatimukset)*;

3) vaatimusten perustelut;

4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä markkinaoikeudelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää *(prosessiosoite)*. Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi markkinaoikeus valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;

2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;

3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Valituksen toimittaminen, markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädе-

tään. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.

Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Markkinaoikeuden osoite:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS
Pöyhönen Anu, Toimistopalvelupäällikkö 1.9.2026 9:49

190 § VRK/24/02.02.00/2024

VARKAUDEN KAUPUNGIN LAUSUNTO KESKI-SAVON TYÖLLISYYSALUEEN AIHEUTTAMISPERIAATTEESEEN SIIRTYMISESTÄ

Kaupunginhallitus 7.9.2026 § 190
Keski-Savon työllisyysaluelautakunta 2.6.2026 § 50

Työllisyysaluejohtaja Anna Tolvanen p. 0417326213

Keski-Savon työllisyysalueen jäsenkuntien järjestämissopimuksessa on sovittu, että kaksi ensimmäistä toimintavuotta Keski-Savon jäsenkuntien laskutus perustuu kuntien saamiin valtionosuuksiin. Aiheuttamisperusteiseen laskutukseen siirrytään vuoden 2027 alusta. Aiheuttamisperusteinen laskutus tarkoittaa hinnoittelumallia, jossa palvelun ostajalta veloitetaan vain ja ainoastaan ne kustannukset, jotka hänen toimintansa todellisuudessa aiheuttaa.

Työllisyysalueen kustannukset muodostuvat sekä kiinteistä että aiheuttamisperiaatteen mukaisista kuluista. Kiinteisiin kuluihin sisältyvät henkilöstökulut, vuokrat, koneet ja kalusto sekä palvelujen tuottamiseen vaadittavat tukipalvelut. Aiheuttamisperusteisilla kuluilla taas tarkoitetaan palveluiden järjestämisestä esimerkiksi koulutuksia tai avustusten myöntämisestä aiheutuvia kuluja.

Aiheuttamisperiaatteeseen perustuva laskutus tukee talouden ennakoitavuutta sekä kannustaa kustannustehokkuuteen. Muutos saattaa vaikuttaa jäsenkuntien maksuosuuksiin, minkä vuoksi niiden kuuleminen on tarkoituksenmukaista ennen asian jatkovalmistelua ja päätöksentekoa.

Työllisyysaluelautakunta päätti (13.1.2026 §5) tilata työllisyyskonsultti Mikko Kesältä selvityksen aiheuttamisperusteisen laskutuksen eri vaihtoehdoista. Mikko Kesän ja työllisyysalueen päättäjien kanssa järjestettiin 16.12.2025 iltakoulu, jossa määriteltiin aiheuttamisperiaatteen valmistelua ohjaavat tavoitteet. Näistä tärkein oli se, että aiheuttamisperiaatteella päästäisiin oikeudenmukaiseen kustannusjakoon työllisyysalueen kuntien välillä. Lisäksi tärkeäksi koettiin, että malli tukee kustannustehokkuutta sekä sitä, että kuntien olisi mahdollisuus vaikuttaa kuntalaistensa palvelutasoon.

Näistä tavoitteista palvelutasokysymys osoittautui jatkovalmistelussa hankalaksi toteuttaa kustannusjakomallia kehittämällä. Tähän liittyy erityisesti lainsäädäntö, joka edellyttää, että palveluiden tarjonta tulee perustua asiakkaiden palvelutarpeisiin koko työllisyysalueella. Tätä tavoitetta on ensisijaisesti tarkasteltava talousarviovaiheessa. Iltakoulussa korostettiin lisäksi, että uuden kustannusjakomallin tulee olla hallinnollisesti kevyt ja selkeä. Mallin ei tule vaikuttaa virkailijoiden työhön sitä rajaavana tai monimutkaistavana, eikä se saisi edellyttää työaikakirjanpitoa. Tämä periaate tukee mm. toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta, kun henkilöstö voi keskittyä ydintehtäviinsä hallinnollista työtä minimoiden. Iltakoulun lisäksi kustannusjaon mallin suunnitteluun osallistuivat erillisissä työkokouksissa työllisyysalueen henkilöstö (työkokous 10.3.26), kuntien talousihmiset (29.4.26) sekä kuntajohto (22.5.26).

Kustannusjakomallin kehittämistä lähestyttiin vuoden 2025 taloudellisten toteutumatietojen perusteella.

Allekirjoitettu sähköisesti

08.09.2026 Päivi Makkonen, Hallintosihteeri

Niiden avulla voitiin suuntaa antavasti arvioida kustannusjakomallin muutoksen vaikutuksia ja tehdä koelaskelmia. Kustannuserät ryhmiteltiin kolmeen pääryhmään.

Ensimmäisen kustannusryhmän muodostivat ”palvelut”, joilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tukia ja avustuksia ja vastaavia sekä koulutus- että valmennuspalveluita, jotka ovat kohdennettavissa kuntalaiskohtaisesti. Näiden kohdentamisesta kuntakohtaisesti on jo päätetty aiemmin. Näiden palveluiden osuus oli noin 31 % vuoden 2025 työllisyysalueen toteutuneista kokonaiskustannuksista.

Toisena tarkasteltavana kustannuskokonaisuutena olivat kuntien lähipalveluissa oleva suoraa asiakaspalvelutyötä tekevä henkilöstömäärä. Näitä oli vuonna 2025 yhteensä 41,85 henkilötyövuotta (htv) jakaantuen: Joroinen (3,1), Leppävirta (5,5), Pieksämäki (11,5), Varkaus (21,75). Tämä toiminto edustaa isointa eli arviolta 42 % työllisyysalueen kokonaiskustannuksista ja muodostaa tätä kautta tärkeän osan kustannusjakotarkastelua.

Lähipalveluhenkilöstön kustannusten kohdentamista aiheuttamisperiaatteella voisi lähestyä esimerkiksi jakamalla henkilöstön kuntakohtaisille kustannuspaikoille, joiden kulut siirretään kunkin kunnan maksettavaksi. Tällaisista malleista on kokemuksia erityisesti niillä työllisyysalueilla, joissa vastuukunnan työvoimaviranomaisille kuuluvaa toimivaltaa on siirretty muiden kuntien työntekijöille. Tällöin henkilöstö on suoraan kuntien omaa ja myös heidän kustannuksensa katetaan kuntakohtaisesti.

Henkilötyövuosien perusteella kohdennettavia kustannuksia ei kuitenkaan katsota tarkoituksenmukaiseksi Keski-Savon työllisyysalueella. Työllisyysalue on melko pieni, työssäkäynnin osalta verrattain yhtenäinen ja sillä on vastuukunnalle keskitetty viranomaistyön toimintamalli. Vaikka lähipalveluhenkilöstö tekee pääasiassa sen kunnan asiakastyötä, missä he fyysisesti sijaitsevat, on heidän työaikaansa tarpeen vaatiessa kannattavaa kohdentaa myös muihin työllisyysalueen tehtäviin ja muiden kuntien asiakastyöhön. Kaavamainen asiakaspalvelun henkilötyön kustannusjakotapa voisi johtaa tilanteisiin, jossa kustannusjakomalli alkaisi ohjaamaan työn organisoitumista ja työajan käyttöä ja kohdentumista. Tämä voisi puolestaan johtaa palveluiden epäyhdenvertaiseen kohdentumiseen ja jopa tehottomuuteen, jos työaikaa ei voida kohdentaa sinne, missä tarvetta on eniten.

Valmistelun aikana tuotiin esiin näkökulmia, voisiko kustannusjakomallilla ohjata henkilöstön työaikaa vaikuttavammin ja edistää sitä, että asiakastyössä tehtäisiin työllisyyden kannalta oikeita asioita. Lainsäädäntö ohjaa vahvasti noudattamaan asiakkaan lakisääteistä palveluprosessia. Toiminnan tehokkuus ja vaikuttavuus ovat tärkeitä tavoitteita, mutta ensisijaisesti niihin päästään koko työllisyysalueen taloussuunnittelua ja toiminnan arviointia sekä tiedolla johtamista kehittämällä. Kustannusjakomallin todettiin olevan tähän tarkoitukseen väärä väline. Tarkastelussa päädyttiin siihen, että henkilöstötyötä lähestytään laskennallisella ja tilastollisella kustannusjakomallilla. Tämä laskennallinen ja tilastollinen tapa tulisi kuitenkin kuvata mahdollisimman hyvin työajan käyttöä ja kohdentumista, jotta se vastaisi idealtaan aiheuttamisperiaatetta mahdollisimman hyvin.

Kolmantena tarkasteltavana kustannuskokonaisuutena olivat keskitetyt palvelut ja muut kustannukset.

Näiden sisällä on palveluita ja tehtäviä sekä muita kustannuksia, joita ei joko lain perusteella tai muista syistä ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista kohdentaa muulla kuin laskennallisella tavalla. Keskitetyissä työllisyysalueen yhteisissä tehtävissä työskenteli yhteensä 12,75 henkilötyövuotta. Keskitettyjä yhteisiä kustannuksia ovat puolestaan mm. vuokrat, vakuutukset sekä tietojärjestelmäkustannukset. Keskitettyjen palveluiden ja muiden kustannusten osuus työllisyysalueen toteutuneista kustannuksista 2025 oli noin 27 %.

Kustannusjakomallin valmistelun yhteydessä todettiin, että näiden kustannusten laskennallinen tilastollinen jakotapa kannattaisi olla sama kuin lähipalveluhenkilöstön. Tämä selkeyttäisi kustannusjakomallia, kun käytössä on ainoastaan yksi tapa. Olisi myös todennäköistä, että lähipalveluhenkilöstön kustannusten parempaan kohdentumiseen liittyvä jakotapa olisi varsin oikeudenmukainen tapa jakaa myös keskitettyjä palveluita.

Vaihtoehtojen vertailu

Valmistelussa arvioitiin useita erilaisia lähipalvelutyön ja muiden kustannusten jakotapoja. Nykyinen nk. VOS-kombinaatio (50 % työikäiset – 50 % laaja työtön) on todettu jo aiemmin kuvaavan heikosti sitä, miten kustannukset työllisyysalueella tosiasiassa jakautuvat. Julkisten työvoimapalveluiden laskennallisten kustannusten määräytyminen ja jakotapa valtionosuusjärjestelmässä ei myöskään enää yksiselitteisesti osoita kunkin kunnan saamaa rahoitusta, joten perusteet siitä luopumiselle ovat olemassa.

Jakotavan korvaaminen pelkästään työttömyyskriteerillä (laaja työttömyys 100 %) parantaisi kohdentamista nykytilaan verrattuna. Työvoimapalvelulainsäädäntö edellyttää, että työttömien työnhakijoiden lisäksi työvoimapalvelut tulee järjestää myös muille työnhakijoille. Näitä ovat mm. osa-aikatyötä tekevät sekä työvoiman ulkopuolella olevat työnhakijat. Henkilöstön näkemyksen mukaan tilastokriteeri ”työnhakija” kuvaa parhaiten tällä hetkellä työn luonnetta ja työn kohdentumista. Kriteerinä työhakija on yksiselitteinen ja yhdenvertainen. Asiakkaat palveltaisiin lain perustella nk. samanarvoisina ja laskutus tapahtuisi tähän perustuen.

Lisäksi arvioitiin erilaisia työsuoritteita, joiden kautta työaikaa voitaisiin kohdentaa käytön perusteella. Näitä voisivat olla esimerkiksi tehdyt asiakassuunnitelmat tai asiakastapaamisten tai muiden kontaktien määrät. Haasteena näissä on se, että näistä täytyisi kenties laatia joku yhdistelmä, jotta se kuvaisi työtä kokonaisuutena laskutusmielessä. Tämä johtaa vaikeatulkintaisuuteen eikä olisi läpinäkyvä eikä kovin hyvin ennustettava. Valmistelussa todettiin, että erilaisia työsuoritteita ja työn tehokkuutta ja tuottavuutta on syytä arvioida ja seurata, mutta tämä liittyy yleiseen toiminnan kehittämiseen. Kustannusjakomalli on perusteltua pitää näistä riippumattomana.

Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli esitetään toteutettavaksi siten, että **Palvelut** laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. **Henkilöstö- ja muut kustannukset** veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä **työnhakijoiden määrää**. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

Työllisyyskonsultti Mikko Kesä on lautakunnan kuultavana etäyhteydellä. Mikko Kesän esitys liitteenä.

Työllisyysaluejohtaja: Keski-Savon työllisyysaluelautakunta pyytää jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta laskutusmallista.

1. Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutetaan siten, että palvelut laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

2. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti mallin oikeudenmukaisuuteen, vaikutuksiin kunnan kustannuksiin sekä mahdollisiin käyttöönoton edellytyksiin.

3. Asettaa lausuntojen toimittamisen määräajaksi 30.9.2026.

4. Asia tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi lausuntojen saamisen jälkeen jatkovalmistelua varten.

Päätös: Mikko Kesän esitys kuultiin klo. 17:30-18:02 kesken § 49 käsittelyn.

Keski-Savon työllisyysaluelautakunta pyytää jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta laskutusmallista.

1. Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutetaan siten, että palvelut laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

2. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti mallin oikeudenmukaisuuteen, vaikutuksiin kunnan kustannuksiin sekä mahdollisiin käyttöönoton edellytyksiin.

3. Asettaa lausuntojen toimittamisen määräajaksi 8.9.2026.

4. Asia tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi lausuntojen saamisen jälkeen jatkovalmistelua varten.

Kaupunginhallitus 7.9.2026 § 190

Hallintojohtaja Antti Mäkinen, 044 444 2400
Elinvoimajohtaja Markus Vesterinen, 041 730 8478
Talousjohtaja Matti Mentilä, 044 231 1812

Keski-Savon työllisyysaluelautakunta on pyytänyt jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta valmistelemastaan laskutusmallista 8.9.2026 mennessä. Esityksen mukaan:

1. Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutettaisiin siten, että palvelut laskutettaisiin toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutettaisiin reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitettaisiin laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutettaisiin valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä toisi laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

2. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti mallin oikeudenmukaisuuteen, vaikutuksiin kunnan kustannuksiin sekä mahdollisiin käyttöönoton edellytyksiin.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus päättää lausua seuraavaa:

Kaupunginhallitus pitää perusteltuna, että Keski-Savon työllisyysalue siirtyy järjestämissopimuksen mukaisesti vuoden 2027 alusta aiheuttamisperiaatteeseen perustuvaan kustannustenjakoon. Esitetty malli vastaa paremmin palveluiden todellista käyttöä ja kustannusten syntymistä kuin nykyinen valtionosuuksiin perustuva laskutusmalli.

Kaupunginhallitus katsoo, että ehdotettu malli on lähtökohtaisesti oikeudenmukainen, koska:

- palveluihin liittyvät kustannukset kohdennetaan suoraan niiden kuntien maksettaviksi, joiden asukkaille palveluita on tosiasiallisesti järjestetty,
- henkilöstö- ja muiden yhteisten kustannusten jakaminen työnhakijoiden määrän perusteella kuvaa nykyistä valtionosuusperusteista mallia paremmin palvelutarvetta ja työmäärän kohdentumista,
- malli on hallinnollisesti selkeä eikä edellytä raskasta työajanseurantaa tai erillisiä kustannuspaikkaratkaisuja, jotka voisivat vaikeuttaa työllisyysalueen toimintaa.

Kaupunginhallitus pitää valmistelussa tärkeänä havaintoa, ettei kustannustenjakomalli saa ohjata henkilöstön työn organisointia tavalla, joka heikentäisi palveluiden vaikuttavuutta tai asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Työllisyysalueen henkilöstön tulee voida kohdentaa työpanostaan joustavasti sinne, missä palvelutarve on suurin, riippumatta kuntarajoista.

Kaupunginhallitus arvioi, että työnhakijoiden määrään perustuva laskennallinen kustannustenjako on tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisin ratkaisu yhteisten henkilöstö- ja hallintokustannusten kohdentamiseen.

Työnhakijamäärä kuvaa palveluiden kysyntää ja henkilöstön työpanoksen tarvetta paremmin kuin esimerkiksi työikäisen väestön määrä tai yksinomaan työttömien määrä. Samalla se huomioi myös muut työnhakijaryhmät, joille työvoimapalvelulainsäädännön mukaisia palveluja tulee järjestää.

Kaupunginhallitus toteaa, että kahden edellisen vuoden takaiseen työnhakijatietoon perustuva kustannustenjako tuo kuntien talousarviointiin ennustettavuutta, mutta se ei täysin vastaa aiheuttamisperiaatteen lähtökohtaa, jonka mukaan kustannusten tulisi mahdollisimman tarkasti seurata palvelutarpeen ja työmäärän todellista kehitystä. Malli reagoi hitaasti suhdannevaihteluihin ja kuntakohtaisiin muutoksiin työnhakijoiden määrässä, minkä seurauksena kustannusten kohdentuminen ei kaikissa tilanteissa vastaa ajantasaista palvelujen käyttöä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että laskentamallin toimivuutta arvioidaan säännöllisesti ja että jatkossa selvitetään mahdollisuuksia käyttää ajantasaisempia tunnuslukuja kustannusten kohdentamisen perusteena.

Käyttöönoton edellytyksenä kaupunginhallitus pitää, että:
1. kustannusjakomallin vaikutukset jäsenkuntien maksuosuuksiin esitetään avoimesti ja vertailukelpoisesti ennen lopullista päätöksentekoa,
2. laskutusperusteet ja niiden laskentatapa dokumentoidaan yksiselitteisesti,
3. mallin toimivuutta ja vaikutuksia seurataan systemaattisesti käyttöönoton jälkeen,
4. kustannustenjakomallia arvioidaan tarvittaessa uudelleen ensimmäisten toimintavuosien kokemusten perusteella.

Kaupunginhallitus toteaa, että esitetty aiheuttamisperiaatteeseen perustuva laskutusmalli täyttää pääosin sille asetetut tavoitteet kustannusten oikeudenmukaisesta kohdentamisesta, kustannustehokkuudesta sekä taloudellisesta ennakoitavuudesta. Kaupunginhallitus suhtautuu näin ollen myönteisesti esitetyn laskutusmallin käyttöönottoon vuoden 2027 alusta lukien.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

Keski-Savon työllisyysalue

Aiheuttamisperiaatteeseen siirtyminen

Johdon yhteenveto 22.5.2026
Mikko Kesä

Sisältö

1. Ohjaavat periaatteet (työllisyysalueen päättäjät)
2. Työllisyysalueen talouden toteutuma 2025 - pohjaksi kustannusjakomallin tarkastelulle.
3. Vaihtoehtojen vertailu ja ratkaisuesitys
4. Vaikutuslaskelmia

1. OHJAAVAT TAVOITTEET (16.12. iltakoulu) AIHEUTTAMISPERIAATTEESEEN SIIRTYMISESSÄ

1. **Oikeudenmukainen kustannusjako työllisyysalueen kuntien välillä >** Tämä sai laajimmin kannatusta
2. **Kustannustehokkuus**
3. **Kuntien mahdollisuus vaikuttaa kuntalaistensa palvelutasoon**

Haluttiin myös sisällytettäväksi mukaan

- **Vältetään hallinnollisesti raskasta ja byrokraattista mallia**. Ideaali on, että kustannusjako ei aiheuttaisi turhaa työtä. *Useissa puheenvuoroissa tuotiin esiin, että halutaan reilua, mutta selkeää ja helposti toteutettavaa mallia. (> **laskennallisuus**)*
- Korostettiin myös, että kyse on taloushallinnon kehittämisestä; **kustannusjakomalli ei saisi vaikuttaa virkailijoiden työhön sitä rajaavana tai monimutkaistavana**; mm. työaikakirjanpitoa ei missään tapauksessa pidetty tarkoituksenmukaisena.
  (> ***vaikutus välillisestikin työn tekemiseen ja organisointiin huomioitava***)
- Palvelutasoon vaikuttaminen tarkoittaa, että kunnat voisivat itse vaikuttaa nk. yhdenvertaisen minimitason ylittävästä paremmasta palvelutasosta. Yhdenvertaisuus ei vaarannu, jos joku kunta esimerkiksi haluaa panosta selvästi muita enemmän esim. **palkkatukeen** tai isoja investointeja varten tarvittaviin **koulutusratkaisuihin** (kuten yhteishankintakoulutuksiin). Yleensä taustalla on aina tarve, johon lisäpanostaminen liittyy ja aiheuttamisperiaatteella kulut pyritään kohdentamaan tarkemmin siihen kuntaan jonka asukas palvelua saa.
  - ***Jatkotarkastelussa nousi esiin tiettyjä haasteita suunnitella tai vaikuttaa kustannusjakomallilla tähän.***
  - ***Lakisääteiset työllisyyspalvelut tulisi suunnitella yhtenäisinä ja yhdenvertaisina koko työllisyysalueena ja toimeenpanna ne asiakkaiden palvelutarpeita edellyttävällä tavalla. Tähän liittyy myös yhteensovittamistyö kuntien yleisen toimivallan palveluihin***
  - ***Palvelutasokysymys ei siten liity kustannusjakoon vaan budjetointiin ja se jätetään tämän tarkastelun ulkopuolelle.***

2. Talouden toteutuma

PALVELUT	LÄHIPALVELUHENKILÖSTÖ	KESKITETYT TEHTÄVÄT JA YLEISKUSTANNUKSET
Ostolaskut kohdennettavissa kuntakohtaisesti	Kuntakohtaisissa lähipalveluissa työskentelevä henkilöstö, kohdennettavissa mahdollisesti	Keskitetyt työtehtävät, yhteiset kustannukset ja yleiskustannukset muilta tileiltä
4300 Asiakaspalvelujen ostot (89 309,01) 4440 Koulutus- ja kulttuuripalvelut (852 941,81) 4730 Starttiraha (219 306,70) 4739 Muut avustukset kotitalouksille (31 163,37) 4746 Työnantajan palkkatuki (458 140,99) 4750 Muut avustukset yhteisöille (13 000,00) **Toteutuma 1,66 M€**	lähipalvelut keskitetyt YHTEENSÄ Joroinen 3,1 Leppävirta 5,5 Pieksämäki 11,5 Varkaus 21,75 **41,85** 12,75 **54,6** **Tot. laskennallisest M€** **HENKILÖSTÖ YHT 2,9 M€**	Tot. yhteensä vähennettynä edelliset **Yhteensä 1,43 M€**
Laskutus jo päätetty toteuttaa aiheuttamisperiaatteella	Tarkasteltiin erikseen, miten toteutettavissa	Jo lähtökohtaisesti laskennallisella tavalla.

3. Vaihtoehtojen vertailu ja ratkaisuesitys
Lähipalveluhenkilöstö

Kuntien lähipalveluissa työskentelevän henkilöstön kustannuksia ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa kuntakohtaisesti (esimerkiksi kirjata omille kustannuspaikoilleen.

Perusteet:

- Vaikuttaisi liikaa työn organisointiin pienellä alueella.
- Voisi tuottaa tehottomuutta, jos resursseja ei voida kohdentaa tarpeiden mukaan.
- Olisi perustelua kuitenkin silloin, jos viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa siirretään (”54”)

3. Laskennalliset, palveluiden käyttöä kuvaavien kustannusjakokriteerien kehittäminen

Kriteerit	Perustelu
VOS-kombinaatio (**50 % työikäiset – 50 % laaja työtön)**	Eivät kuvaa riittävällä tasolla asiakastarvetta, työllisyysalueen sisäistä palveluiden käyttöä ja kohdentumista kuntien välillä
Pelkkä **työttömyyskriteeri**	Parantaisi kohdentamista nykytilaan verrattuna
Eri työttömien ryhmät (kombinaatikriteerin jatkojalostaminen) (maahanmuuttaja, osatyökykynen, pitkäaikaistyöttömät	Vaikeatulkintainen ja objektiivisesti hankalasti osoitettavissa olevat kertoimet.
Työnhakija	Työvoimaviranomaisen lakisääteisen palveluprosessin toimeenpano kattaa työnhakijat. Henkilöstö piti tätä kuvaavimpana muuttujana työn luonteelle. Kohdentaa kustannukset oikeudenmukaisesti ja toteuttaa parhaiten ohjaavia periaatteita (hallinnollisesti kevyt, ei vaikuta henkilöstön työhön
Eri suoritepohjaiset kriteerit - Asiakassuunnitelmien määrä, työnhakijakontaktien määrä	Kuvaavat tyypillisesti osasuoritusta / tehtävää. Voisivat johtaa työ luonteen painottumiseen niihin tekijöihin, jotka ovat laskutusperusteina. Talousvastaavien kokouksessa Leppävirran edustaja toivoi palveluiden tuotteistamista ja sen ottamista kustannusjakomalliksi. Tämä on kuitenkin hankalaa ja epätarkoituksenmukaista, sillä palveluhinnat ovat epätarkkoja, vaatisivat työaikakirjanpitoa ja olisivat jatkuvasti muuttuvien lain muuttuessa.

3. Ratkaisuesitys

- **Palvelut** laskutetaan toteutuneiden kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella
- **Henkilöstö- sekä muut kustannukset** veloitetaan laskennallisesti, kriteerinä **työnhakija**
  - Erikseen olisi päätettävä mitä ajankohtaa käytetään laskutusperusteena .
    - Aiempaa toteutumaa työnhakijamääristä (vuosikeskiarvo)
      - Olisi kuntakohtaisesti vakaampi ja ennustettavampi jo talousarviovaiheessa
    - Reaaliaikaista työnvälityksen kuukausitilastoa
      - Edelleen olisi tarkennettava puhutaanko kk viimeisen päivän vai kuukauden aikana eri työnhakijoiden määristä.
      - Esim koko työllisyysalueelle
      - Tämä malli olisi herkkyydeltään yhtenevä palveluihin liittyvän suoritepohjaisen laskutuksen kanssa ja reaktiivisempi myös suhteessa toimenpiteisiin ja esim. työttömyysturvamenoihin.
      - Suhdanneherkkyys ja ennustettavuus heikkoja puolia
      - Edellyttäisi parempaa ennakointia talousarviovaiheessa sekä jatkuvaa seurantaa.

4. Vaikutuslaskelmia – ero nykyiseen 50-50 malliin

LASKENNALLISESTI JAETTAVAT KUSTANNUKSET Y	MUUTOKSEN VAIKUTUS NYKYISEEN NÄHDEN, €			
	100 % TYÖTTÖMÄT JA PALVELUISSA OLEVAT	KAIKKI TYÖNHAKIJAT	TEHDYT ASIAKAS-SUUNNITELMAT YHTEENSÄ	LÄHIPALVELUIDEN HENKILÖSTÖJAKO
Joroinen	-49 973,83 €	-51 600,40 €	-38 930,35 €	-33 195,01 €
Leppävirta	-23 313,68 €	11 654,86 €	85 650,30 €	-84 466,87 €
Pieksämäki	-37 149,06 €	-115 533,26 €	-213 853,63 €	-175 683,84 €
Varkaus	110 436,58 €	155 478,79 €	167 133,69 €	293 345,73 €
3 657 666,80 €				

LASKENNALLISESTI JAETTAVAT KUSTANNUKSET Y	MUUTOKSEN VAIKUTUS NYKYISEEN NÄHDEN, €/ ASUKAS			
	100 % TYÖTTÖMÄT JA PALVELUISSA OLEVAT	KAIKKI TYÖNHAKIJAT	TEHDYT ASIAKAS-SUUNNITELMAT YHTEENSÄ	LÄHIPALVELUIDEN HENKILÖSTÖJAKO
Joroinen	-11	-11	-8	-7
Leppävirta	-3	1	9	-9
Pieksämäki	-2	-7	-13	-10
Varkaus	6	8	8	15
3 657 666,80 €				

Kiitos!

Lisätietoa

Mikko Kesä,
mikko@mikkokesa.fi
+358 400 203494

www.mikkokesa.fi

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä
- sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Varkauden kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa, Varkauden kaupungin verkkosivuilla www.varkaus.fi/paatoksenteko.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Varkauden kaupungin

Kaupunginhallitus

Postiosoite	PL 208, 78201 Varkaus
Käyntiosoite	Ahlströminkatu 6
Sähköpostiosoite	kirjaamoi@varkaus.fi
Puhelinnumero	(017) 579 411 (vaihde)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9.00–15.00

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Varkauden kaupungin kirjaamosta.

Pöytäkirja on *8.9.2026* viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaiselle lähetettäviin oikaisuvaatimusohjeisiin merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty *pvm*

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty *8.9.2026*

D/213/14.00.01/2026

KESKI-SAVON TYÖLLISYYSALUEEN AIHEUTTAMISPERUSTEISEN LASKUTUKSEN OSITTAINEN KÄYTTÖÖNOTTO VUODELLE 2027

Kunnanhallitus 21.9.2026 § 148

Keski-Savon työllisyysalueen jäsenkuntien järjestämissopimuksessa on sovittu, että kaksi ensimmäistä toimintavuotta Keski-Savon jäsenkuntien laskutus perustuu kuntien saamiin valtionosuuksiin. Aiheuttamisperusteiseen laskutukseen siirrytään vuoden 2027 alusta. Aiheuttamisperusteinen laskutus tarkoittaa hinnoittelumallia, jossa palvelun ostajalta veloitetaan vain ja ainoastaan ne kustannukset, jotka hänen toimintansa todellisuudessa aiheuttaa.

Työllisyysalueen kustannukset muodostuvat sekä kiinteistä että aiheuttamisperiaatteen mukaisista kuluista. Kiinteisiin kuluihin sisältyvät henkilöstökulut, vuokrat, koneet ja kalusto sekä palvelujen tuottamiseen vaadittavat tukipalvelut. Aiheuttamisperusteisilla kuluilla taas tarkoitetaan palveluiden järjestämisestä esimerkiksi koulutuksia tai avustusten myöntämisestä aiheutuvia kuluja.

Aiheuttamisperiaatteeseen perustuva laskutus tukee talouden ennakoitavuutta sekä kannustaa kustannustehokkuuteen. Muutos saattaa vaikuttaa jäsenkuntien maksuosuuksiin, minkä vuoksi niiden kuuleminen on tarkoituksenmukaista ennen asian jatkovalmistelua ja päätöksentekoa.

Keski-Savon työllisyysaluelautakunta pyytää jäsenkunnilta lausunnot aiheuttamisperusteisesta laskutusmallista.

1. Aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannusjakomalli toteutetaan siten, että palvelut laskutetaan toteutuneiden, kunnan asukkaaseen kohdentuvien kustannusten perusteella. Nämä kustannukset laskutetaan reaaliaikaisen toteutuman perusteella. Henkilöstö- ja muut kustannukset veloitetaan laskennallisesti käyttäen jakokriteerinä työnhakijoiden määrää. Nämä kustannukset laskutetaan valtionosuusjärjestelmän tilastoajankohdan eli talousarviokauteen nähden kahta vuotta edeltävän vuosikeskiarvon perusteella. Tämä tuo laskutukseen ennustettavuutta talousarviovaiheessa ja tukee taloussuunnittelua.

2. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti mallin oikeudenmukaisuuteen, vaikutuksiin kunnan kustannuksiin sekä mahdollisiin käyttöönoton edellytyksiin.

3. Asettaa lausuntojen toimittamisen määräajaksi 30.9.2026.

4. Asia tuodaan työllisyysaluelautakunnan käsiteltäväksi lausuntojen saamisen jälkeen jatkovalmistelua varten.

Valmistelija: kunnanjohtaja Matti Raatikainen 044 790 6082, talousjohtaja Sirpa Voutilainen 044 790 6077.

Lapsivaikutusten arviointi: ei lapsivaikutuksia

Kunnanjohtajan päätösesitys:

Kunnanhallitus pitää Keski-Savon työllisyysaluelautakunnan tekemää esitystä lähtökohtaisesti oikeana. Työllisyyskustannukset kunnille kohdistetaan aidosti työllisyyden hoitoon kuntakohtaisesti kohdistuneiden kustannusten mukaisesti. Tämä koskee sekä ostopalveluita, että muita toiminnasta aiheutuneita kustannuksia ml. henkilöstökulut.

Toiminnan alkuvaiheessa on hyväksyttävää, että talousarviossa käytetään jakoperusteena vanhentuneita historiatietoja. Työllisyysalueen tulee jatkossa pyrkiä pikaisesti kehittämään raportointijärjestelmiänsä siten, että kustannusten kohdentuminen kunnittain olisi mahdollisimman reaaliaikaista.

Toiminnassa tulisi pyrkiä aidosti vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen. Työllisyysalueen talousarvio tulisi rakentaa siten, ettei sitä sidota valtionosuuden laskennalliseen perusteeseen vaan työmarkkinoiden todelliseen tarpeeseen perustuvaan malliin.

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Pöytäkirjamerkintä: Anne Aholainen poistui esteellisenä kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 17:34 – 17:53

Sirpa Voutilainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 17:53.